

Streszczenie pracy doktorskiej « Impresje » mgr Justyny Stańkiewicz-Jonak

Pracę doktorską tworzą obrazy wykonane w technice olejnej i ceramicznej oraz formy ceramiczne powstałe po lutym 2016 roku, będące kontynuacją zagadnień poruszonych przeze mnie podczas studiów doktoranckich na Wydziale Malarstwa Warszawskiej ASP. Jest ona próbą opowiedzenia o tym, czym dla mnie jest obraz oraz o tym, w jaki sposób w twórczości plastycznej wykorzystuję inspiracje zasięgnięte ze świata muzyki.

Główną inspiracją moich kompozycji było moje codzienne otoczenie i towarzyszące mi zdarzenia.

W malarstwie ważne są dla mnie klimat, technologia i jakość powierzchni. Język precyzyjnej ręki ewoluuje w miarę upływu czasu w stronę sztuki i decyduje o precyzji i trafności przekazu. Pomiędzy rzeczywistością dostrzeżoną, wrażeniem czy inspiracją, którą wywołała a obrazem trzeba umieć wprowadzić własne myśli. Impresje są lub bywają tematami obrazów, jednak obrazy nie są malowane pod wpływem impresji, istotne są wiedza, intuicja i warsztat.

Proces twórczy

Pierwszym etapem procesu twórczego są często krótkie szkice, budujące dystans potrzebny do wybrania ważnych momentów i zagubienia mniej istotnych szczegółów. Drugi etap to praca studyjna, rozpoznanie potencjału malarskiego zanotowanego motywu, zaznaczająca dystans pokonany pomiędzy zdarzeniem a utworem. Istotną częścią procesu jest uważna obserwacja i analiza przestrzeni, temperatur barwnych koloru i wędrówki światła oraz relacji powstających w obrazie w wyniku zestawienia plam barwnych, płaszczyzn, linii i kolorów.

Aby uniknąć dosłowności w analizowaniu rzeczywistości zakładam pewne ograniczenia formalne. Uważam, że dzięki temu paradoksalnie uwalniamy wyobraźnię i wolność twórczą.

Myśląc o malarstwie natrafiam na analogie z muzyką. Obie te dziedziny twórczości organizują się za pomocą języka abstrakcyjnego. Staram się zatem traktować obraz jako samoistne zagadnienie dla zmysłów. Inspirująca mnie muzyka mimo ograniczonych środków w zakresie materiału dźwiękowego, działa jednak mocniej i szerzej na zmysły niż nurty plastyczne opierające się na podobnych założeniach. Być może dzieje się tak dlatego, że nieodłącznym atrybutem muzyki jest przemijający w określonym porządku materiał dźwiękowy. Zatem prowadzenie analogii pomiędzy muzyką a malarstwem wymaga rozważenia obrazu jako źródła drgnień koloru, rytmu, harmonii i akordów barwnych.

Technika i technologia

Stosuję tradycyjne techniki malarskie, temperową i olejną. Ta druga daje mi największą swobodę w jasności świetlistości oraz nasycaniu barwy, pozwala na budowanie lśniących lub matowych powierzchni. Jako podłoża używam gruntów jajowych i niekiedy półtłustych. Bardzo duże znaczenie ma nakładanie kolejnych przezroczystych warstw farby zwanych laserunkami. Ażeby zwiększyć jakość załamane światła w obrazie stosuję szarości chromatyczne, nieprzezroczyste i przezroczyste warstwy i barwy. Użycie oleju jako spoiwa pigmentu daje najpełniejsze przeżycie koloru spośród wszystkich istniejących technik malarskich. Do nakładania farby stosuję drobne i miękkie pędzle dedykowane technice akwarelowej i wykończeniowej.

Szkice to sekwencja obrazów ceramicznych. Swobodnie podrzeźbiane gliniane kwadraty stały się materiałem wyjściowym do opracowania malarskiego. Do ich malowania używam z zasady bazowego szkliwa, które pokrywam farbami ceramicznymi lub innymi szkliwami traktowanymi jak farby majolikowe.

W pracy nad formami ceramicznymi ważny jest wybór materiału konstrukcyjnego (gliny) aby zminimalizować kurczliwość formy w procesie schnięcia i wypalania. Po zakończeniu procesu dębienia gliny, rzeźbę wypalałam w dwóch etapach. Pierwszy z nich to wypał surowej gliny do struktury biskwitu w temperaturze 950 °C. Następnie przystępuję do wielostopniowego nakładania koloru w postaci w reguły bezbarwnych (w momencie nakładania) szkliw. Ostateczny kolor i faktura powstaje po nałożeniu warstwy malarskiej w zetknięciu z wysoką temperaturą (zależną od rodzaju szkliwa). „Płynięcie” szkliwa w procesie wypalania może wprowadzać dodatkowy czynnik przypadku, mimo oczekiwanego rezultatu zawsze pojawia się efekt zaskoczenia spowodowany przez ogień.

Summary of Justyna Staśkiewicz-Jonak's doctoral thesis "Impresje"

The doctoral thesis consists of paintings made in oil and ceramics as well as ceramic sculptures created after February 2016, being a continuation of the issues analyzed during my doctoral studies at the Faculty of Painting at the Warsaw Academy of Fine Arts.

It is an attempt to describe what the picture means to me and how I use the inspiration from the world of music in my fine art activity.

The main inspiration for my compositions was my everyday environment and the events.

What matters to me in painting is the climate, technology and the quality of surface. The language of a precise hand evolves over time in the direction of craftsmanship and determines the precision and accuracy of the message. Between the reality perceived, the impression or inspiration it has provoked and the painting, one needs to be able to introduce his or her own thoughts. Impressions are or may be the subjects of pictures, however, paintings are not painted under the influence of impression; the key are knowledge, intuition and craftsmanship.

The creative process

At the first stage of the creative process there are often short sketches, building the distance needed to select the important moments and eliminate the less important details. On the second stage there is a study work, recognition of the potential of the picture of the motif noted, indicating the distance between the event and the work. Careful observation and analysis of space, color temperature of color and light migration, as well as relations arising in the image as a result of the combination of color patches, planes, lines and colors constitute an important part of that process.

To avoid literal analysis of reality, I assume certain formal restrictions. I believe that, paradoxically, such a restriction releases the imagination and creative freedom.

When thinking about painting, I come across the analogies with music. Both these areas of human creativity are organized using the abstract language. I try to treat the picture as an autonomous issue for the senses. The music that inspires me, despite the limitation of means in the field of sound material, however, impacts harder and wider on the senses than the fine art trends based on similar assumptions. Perhaps it is caused by the fact that the sound material that transits in a determined order is the inherent attribute of music. Therefore,

conducting analogies between music and painting requires considering the picture as a source of color wiggles, rhythm, harmony and color chords.

Technique and technology

I use traditional painting techniques, tempera and oil. The latter gives me the greatest freedom in brightness and color saturation, allows me to build shiny or matt surfaces. As substrates, I use oily and sometimes semi-skimmed soils. It is very important to apply subsequent transparent layers of paint called glazes. In order to increase the quality of the refracted light in the image I use chromatic gray, opaque and transparent layers and colors. The use of oil as a pigment binder gives the fullest color experience among all existing painting techniques. For applying the paint I use small and soft brushes dedicated to the watercolor and finishing technique.

Sketches are a sequence of ceramic paintings. Freely sculpted clay squares have become the starting material for painting. For their painting I use basics of enamel, which I cover with ceramic paints or other glazes treated like majolica paints.

In the work on ceramic sculptures, it is important to choose a construction material (clay) to minimize the shrinkage of the mold in the drying and firing process. After finishing the process of claying, I burn the sculpture in two stages. The first is firing raw clay into the biscuit structure at 950 °C. Then I proceed to multi-stage color application by applying glazes that (at the time of application) are predominantly colorless. The final color and texture is created after applying the paint coat in contact with high temperature (depending on the type of enamel). "Flowing" of the enamel in the firing process can introduce an additional factor in the case, despite the expected result there is always a surprise effect caused by the fire.